

Jansje trekt de wereld in

uit het dagboek van Claudia en Linda

Jansje verkoopt voor een belangrijk deel fairtrade artikelen. In de afgelopen jaren heeft het team veel kennis opgebouwd over de markt voor deze producten. Regelmatig worden adviezen gegeven en gasten van over de hele wereld ontvangen. Maar waar komen al deze producten vandaan? Zijn er door middel van een direct contact verbeteringen mogelijk? Zo kunnen er dan nog meer mensen in hun eigen bestaan voorzien. Een externe partij stelt financiering ter beschikking, zodat Jansje zelf in Nepal poolshoogte mocht gaan nemen. Een verslag samengesteld uit de aantekeningen van Claudia Stefanutto en Linda Dijkslag.

Kathmandu

Na een voorbereidingstijd van acht maanden staan we er dan opeens: Kathmandu. De stad overvalt ons. Wat we op de korte rit vanaf het vliegveld te zien krijgen is onbeschrijflijk. Wat een ontzettend drukke, vuile en stoffige stad. Apen die op elektriciteitsdraden balanceren over een druk kruispunt, veel armoede en overal afval. Uiteindelijk komen we bij ons guesthouse aan. Na wat gegeten te hebben en even met het thuisfront contact te hebben gehad duiken we ons Nepalese bedje in.

keramiek

Vrijdag. Honden, schreeuwende mensen, goedemorgen... We gaan in het allerkleinste Suzuki-busje dat er is, de standaard-taxi, in een dollemansrit over een voor Nepalezen vijfbaansweg (in werkelijkheid een tweebaansweg) op weg naar onze keramiekleverancier. We krijgen een rondleiding door het bedrijf en uitleg over het hele proces, te beginnen met het maken van de klei tot en met het glazuren van het keramiek.

Zeer inspirerend en waardevol. We ontmoeten de werknemers die allemaal op hun eigen plekje hun werk aan het doen zijn. Daarna moet er eerst geluncht worden. Aansluitend worden er wat zaken gedaan. Wij besluiten nog terug te komen. Buiten gekomen zien we in de straat de traditionele wijze van aardewerk maken. De potten worden in de buitenlucht met de hand gekleid, beklopt en gedroogd in de zon. Dan maken ze grote stapelingen van honderden potten, bekleden het met balen stro en steken er de brand in. Ze laten het vuur twee dagen aan, dan wordt de stro verwijderd en moet alles afkoelen. Zeer bijzonder om te zien!

wol & vilt

Het is 23 februari en we gaan naar een coöperatie die werkt vanuit 14 districten. Een zeer indrukwekkend bedrijf! De directrice is een van de oprichters die 29 jaar geleden zijn begonnen. De coöperatie zorgt voor de marketing, de verkoop, het transport en de administratie. Maar men doet

Jansje speelt in de eredivisie van de Fair Trade

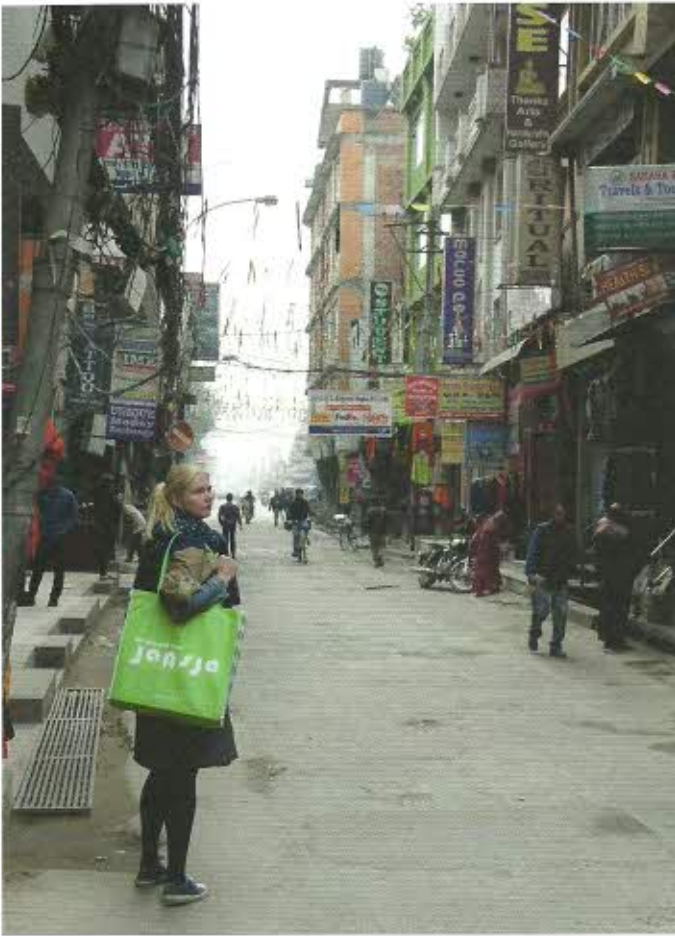
veel meer, met name voor de vooral vrouwelijke werknemers. Zo is er een 'social program' (bijvoorbeeld als je gaat trouwen), een kinderopvang, ze krijgen 3,5 maand zwangerschapsverlof en er is een opleiding in o.a. de Fair Trade principes. In het gebouw waar ze huizen, werken alleen al 120 mensen. Door het hele bedrijf wordt er bewust met het milieu omgegaan en dat is zeer bijzonder in een zo vervuilde stad als Kathmandu. Het water voor het wassen van de wol wordt gefilterd en wordt weer hergebruikt. De hitte die erbij vrij komt gaat in buizen naar boven waar de viltafdeling het weer gebruikt om het water mee te verwarmen. Al het afval wordt gescheiden en ook in de kantine staan twee grote watertanks met filters waar het water wordt gezuiverd.

Op deze locatie worden er producten ontwikkeld die later in allerlei projecten worden gemaakt. We zien vrouwen die aan het viltten zijn, breien, naaien, hout en brons aan het bewerking en screen- en blokprinting. Wol en stoffen worden er

geverfd, alles wordt op maat geknipt. We zijn zeer geïnspireerd geraakt door dit bedrijf. Toch willen we graag ook een productieplek bezoeken om met eigen ogen te kunnen zien of alles klopt wat ze ons verteld hebben. We maken een nieuwe afspraak om offertes door te nemen, een productieplaats en hun 'concept store' te bezoeken.

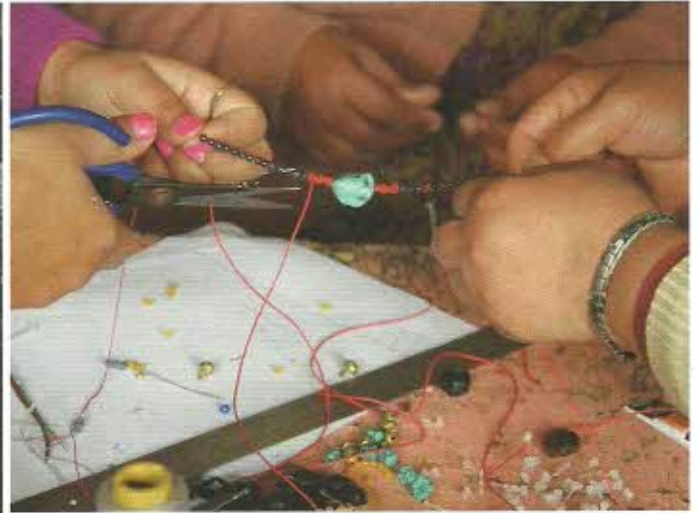

sieraden

We nemen snel een taxi richting onze sieradenleverancier. De eigenaresse is een Japanse dame die met haar gezin midden in Thamel woont. Zij maakt al voor diverse Nederlandse Fair Trade bedrijven sieraden. Wij hebben drie ontwerpen bij ons en die worden ter plekke gemaakt, terwijl we de kleuren kunnen uitkiezen in de werkplaats. Wat bijzonder dat je direct een mooi product in handen hebt! Levertijden zijn hier kort, kralen, stenen en vele kleuren katoen zijn voorhanden. Er werken ongeveer twintig vrouwen in een fijne sfeer en in goede omstandigheden. Het is een erg creatieve plek. We plaatsen er onze eerste order en vinden dat zo'n mijlpaal dat we buiten gekomen (om het hoekje) een vreugdedansje maken.

textiel & leer

Maandagmorgen. We hebben weer een drukke dag voor de boeg. We worden opgehaald door de designer van een organisatie die een van de voorlopers van Fair Trade is. Nu werken er ruim 1200 mensen voor die coöperatie. Een projectgroep van doven en blinden maakt knuffelbeesten. Zij weven, verven en printen zelf hun stoffen. Wij besteden ook aandacht aan leerproducten die gemaakt worden door mensen met lepra en kiezen prachtige geweven katoenen tassen uit van een vrouwenproject uit Pokhara. Ook nemen we met de designer en de exportmanager enkele ontwerpen door. We zijn verbaasd dat we zoveel nieuwe artikelen vinden en maken al grapjes met elkaar dat straks heel Jansje vol ligt met Nepalese producten.

Alle bedrijven hier zijn er heel blij mee omdat het zo belangrijk is voor de ontwikkeling van hun land.

een bijzondere ontmoeting

Dinsdag. We gaan naar het productiebedrijf van het Nederlandse modelabel Studio Jux. Het wordt een bijzondere en emotionele ontmoeting, omdat we de Nepalese Gyatri Giri zullen tegenkomen. Gyatri is zes jaar geleden bij ons in Jansje geweest. Zij was toen een van de Nepalese leveranciers die artikelen maakten voor Nederlandse ontwerpers. Zij kwam toen rechtstreeks uit de bergen van Nepal en was zelfs nooit buiten haar dorp geweest.

Wij hebben haar toen een dag onder onze hoede genomen en haar hele simpele dingen uitgelegd. Ze was toen pas 19, maar je kon meteen zien dat ze flink wat pit had. Teruggekeerd in Nepal zette zij een eigen bedrijf op, ze wilde haar land verder helpen. Drie jaar geleden kwam zij in contact met Studio Jux en kreeg ze een baan als assistent van de Nederlandse directeur. Die is onlangs naar Nederland gegaan en heeft Gyatri manager gemaakt. Binnenkort kan Gyatri met hulp van haar oom het bedrijf overnemen en dan wordt zij de directeur/eigenaar. Hoe stoer is dat op je 24e.

papier

Vanochtend gaan we naar onze papierleverancier. Hij zit met zijn bedrijf in een wijkje waar zes jaar geleden alleen nog groene velden waren en dat nu helemaal volgebouwd is. Jansje was vijf jaar geleden een van zijn eerste grote klanten. Er werken nu elf man. Buiten zien we het proces van de papierproductie van de loktaplant. Het is een heester. Na de oogst groeit de plant gewoon door. Hij is niet gevoelig voor insecten dus er worden geen chemicaliën gebruikt. De bast van de loktaplant wordt eerst gekookt in een ketel met water en zout zodat het zacht wordt. Dan wordt de pulp gewassen en daarna gezeefd. Dan wordt het op een houten frame in water verdeeld. In de zon droogt het binnen twee uur op en kan het geleverd worden. In het magazijn liggen er al producten klaar om naar Jansje te worden verzonden. We kunnen voldaan naar huis, Kathmandu is een beetje onze stad geworden. •